

Wymogi Wzajemnej Zgodności (ang. cross - compliance)

Co to jest Wzajemna Zgodność?

Reforma Wspólnej Polityki Rolnej z 2003 roku zasadniczo zmieniła sposób wsparcia rolnictwa w Unii Europejskiej. Wprowadzono tzw. Płatność Jednolitą (Single Payment Scheme - SPS), która zastąpiła dotychczasowe płatności bezpośrednie¹, specyficzne dla poszczególnych rodzajów produkcji rolnej. Płatność jednolita oddzielona od struktury i wielkości produkcji (*decoupled*) daje rolnikowi wolny wybór w produkowaniu tego, czego potrzebuje rynek, jednocześnie zapewniając mu niezbędny poziom dochodów. Otrzymanie tej płatności nie jest już zatem związane z prowadzeniem określonej produkcji, ale zostało uzależnione od spełnienia przez rolników szeregu wymagań dotyczących:

- utrzymania gruntów wchodzących w skład gospodarstwa w **Dobrej Kulturze Rolnej zgodnie z ochroną środowiska** (Good Agricultural and Environmental Conditions – GAEC) określonych w załączniku III do rozporządzenia Rady nr 73/2009- **obowiązuje od 2005 r.**
- **podstawowych wymogów z zakresu zarządzania** (Statutory Management Requirements – SMR) określonych w załączniku II do rozporządzenia Rady nr 73/2009.

Powyższe wymogi składają się na jeden mechanizm noszący wspólną nazwę **zasady wzajemnej zgodności** (ang. *cross-compliance*). Zasada wzajemnej zgodności oznacza powiązanie wysokości uzyskiwanych płatności bezpośrednich ze spełnianiem przez beneficjentów określonych wymogów.

Wymogi te zostały podzielone na trzy obszary.

Obszar A, który obejmuje:

- Identyfikację i rejestrację zwierząt,
- Zagadnienia ochrony środowiska naturalnego.

Obszar B, obejmujący :

- Zdrowie publiczne,
- Zdrowie zwierząt, zgłaszanie niektórych chorób,
- Zdrowotność roślin.

Obszar C, w którym zawiera się:

- Dobrostan zwierząt.

Wymogi wzajemnej zgodności dotyczące zarządzania gospodarstwem nie są nowymi przepisami uchwalonymi dla celów reformy WPR, gdyż obowiązki których spełnienie zakłada ta zasada, zostały już wdrożone w krajowym prawodawstwie. Stosowanie się do tych przepisów jest obecnie obowiązkowe dla wszystkich gospodarstw. Nowym elementem jest jedynie powiązanie przyznawania płatności bezpośrednich z przestrzeganiem tych przepisów.

W państwach UE-15 system kontroli przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności był wdrażany stopniowo począwszy od 2005 roku. Rok 2007 był pierwszym rokiem, od którego rolników z państw UE-15 kontrolowano pod kątem wypełniania wszystkich wymogów wzajemnej zgodności.

¹ W celu utrzymania produkcji rolnej w niektórych regionach, gdzie ma ona znaczenie ze względów społecznych, ekonomicznych lub środowiskowych państwa członkowskie mogą zachować część płatności związanych z produkcją (patrz rozp. Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003.

W państwach członkowskich, które przystąpiły do wspólnoty 1 maja 2004 r. (nowe państwa członkowskie), mechanizm ten był ograniczony do kontroli przestrzegania utrzymywania gruntów w Dobrej Kulturze Rolnej.

Od kiedy wzajemna zgodność obowiązuje w Polsce?

W nowych państwach członkowskich, w tym w Polsce wymogi wzajemnej zgodności wdrażane są stopniowo. W Polsce od 1 stycznia 2009 roku obowiązują wymogi z obszaru A, wymogi z obszaru B od 1 stycznia 2011 r., natomiast wymogi z obszaru C zostaną wdrożone w 2013 r.

Lista wymogów obowiązujących rolnika w zakresie wzajemnej zgodności w obszarze A i B została ogłoszona, w drodze obwieszczeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia:

- 1. 19 marca 2009 r.** w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 17, poz. 224) – dotyczy obszaru A pobierz
- 2. 17 marca 2010 r.** o zmianie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 16, poz. 169) – dotyczy zmian w zakresie obszaru A pobierz
- 3. 28 grudnia 2010 r.** o zmianie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 2, poz. 20 z 2011r.) – dotyczy obszaru B i uzupełnia obszar A pobierz

Przedmiotowa informacja dotyczy wymogów według stanu prawnego na dzień 14 stycznia 2011 r.

Obszary wymagań i etapy wdrażania (zestawienie wymogów i dyrektyw)

Obszar A obowiązuje od 1 stycznia 2009 r Zestawienie wymogów i dyrektyw	
<u>Zagadnienia ochrony środowiska naturalnego</u>	
Akt prawa unijnego	Wymóg
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.1.2010, str. 7)	Wymóg 1: Ochrona dzikiego ptactwa.
Dyrektywa 80/68/EWG z dnia 17 grudnia 1979 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem spowodowanym przez niektóre substancje niebezpieczne (Dz. U. UE L 020 z 26.01.1980).	Wymóg 2: Ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniami substancjami niebezpiecznymi.
Dyrektywa 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie (Dz. U. UE L 181 z 04.07.1986).	Wymóg 3: Zasady stosowania osadów ściekowych w rolnictwie.
Dyrektywa 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. U. UE 375 z 31.12.1991).	Wymóg 4: Ochrona wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego.
Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE L 206 z 27.07.1992).	Wymóg 5: Ochrona dzikiej fauny i flory.
<u>Identyfikacja i rejestracja zwierząt</u>	

Dyrektywa Rady 2008/71/WE z dnia 15 lipca 2008 r. w sprawie identyfikacji i rejestracji świń (Dz. Urz. UE L 213 z 8.8.2008, str. 31–36).	Wymóg 6: Identyfikacja i rejestracja świń
Rozporządzenie (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97 (Dz.U. WE nr L 204, z 11.08.2000 r.)	Wymóg 7: Identyfikacja i rejestracja bydła
Rozporządzenie Rady (WE) nr 21/2004 z dnia 17 grudnia 2003 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji zwierząt z gatunku owiec lub kóz i zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1782/2003 i Dyrektywy 92/102/EWG i 64/432/EWG (Dz.U. L 5, z 9.1.2004 r.)	Wymóg 8: Identyfikacja i rejestracja owiec i kóz
Obszar B obowiązuje od 1 stycznia 2011 r Zestawienie wymogów i dyrektyw	
Zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt, zgłaszanie niektórych chorób oraz zdrowotność roślin	
Akt prawa unijnego	Wymóg
Dyrektywa Rady z dnia 15 lipca 1991 roku nr 91/414/EWG dotycząca wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin. (Dz.U. WE L 230, z 19.8.1991 r.).	Wymóg 9: Zdrowotność roślin.
Dyrektywa 96/22/WE z dnia 29 kwietnia 1996 r. dotycząca zakazu stosowania w gospodarstwach hodowlanych niektórych związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i β-agonistycznym i uchylająca dyrektywy 81/602/EWG, 88/146/EWG oraz 88/299/EWG (Dz. U. UE L 125 z 23.05.1996)	Wymóg 10: Zakaz stosowania związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznymi i beta-agonistycznym.
Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności i ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. WE nr L 31, z 01.12.2002 r.).*	Wymóg 11: Bezpieczeństwo żywności i pasz.
Rozporządzenie (WE) nr 999/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające przepisy dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażalnych encefalopatii gąbczastych (Dz. U. WE nr L 147, z 31.05.2001 r.).	Wymóg 12: Zapobieganie, kontrola i zwalczanie niektórych przenośnych encefalopatii.
Dyrektywa Rady 2003/85/WE z dnia 29 września 2003 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania pryszczycy, uchylająca dyrektywę 85/511/EWG z dnia 18 listopada 1985 r. wprowadzająca wspólnotowe środki zwalczania pryszczycy i decyzje 89/531/EWG i 91/665/EWG oraz zmieniająca dyrektywę 92/46/EWG (Dz. Urz. WE L 306 z 22.11.2003, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 5), Dyrektywa Rady 92/119/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. wprowadzająca ogólne wspólnotowe środki zwalczania niektórych chorób zwierząt i szczególne środki odnoszące się do choroby pęcherzykowej świń (Dz.U. WE nr L 62, z 15.03.1993 r.). Dyrektywa Rady 2000/75/WE z dnia 20 listopada 2000 r. ustanawiająca przepisy szczególne odnośnie do kontroli i zwalczania choroby niebieskiego języka (Dz.U. WE nr L 327, z 22.12.2000 r.).	Wymóg 13÷15: Zgłaszanie chorób zakaźnych zwierząt.

Obszar C będzie obowiązywać od 1 stycznia 2013
Dobrostan zwierząt
(zestawienie dyrektyw)

* Wdrożone w szczególności przez:

—art. 2, 4 i 5, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr **470/2009** z dnia 6 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowe procedury określania maksymalnych limitów pozostałości substancji farmakologicznie czynnych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz **uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 2377/90** oraz zmieniające dyrektywę 2001/82/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (UE) nr **37/2010** z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie substancji farmakologicznie czynnych i ich klasyfikacji w odniesieniu do maksymalnych limitów pozostałości w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego,

— Rozporządzenie (WE) nr **852/2004** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.4.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319): art. 4 ust. 1 oraz załącznik I część A (sekcja II pkt. 4 lit. g), h), j), pkt. 5 lit. f), h), pkt. 6; sekcja III pkt 8 lit. a), b), d), e), pkt 9 lit. a), c)),

— Rozporządzenie (WE) nr **853/2004** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.4.2004 r., str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14): art. 3 ust. 1 oraz załącznik III sekcja IX rozdział 1 (część I pkt 1 lit. b), c), d), e); część I pkt 2 lit. a) ppkt (i), (ii), (iii), lit. b) ppkt (i), (ii), lit. c); część I pkt 3; część I pkt 4; część I pkt 5; część II A pkt 1, 2, 3, 4; część II B pkt 1 lit. a), d), pkt 2, pkt 4 lit. a), b), załącznik III sekcja X rozdział 1 pkt 1,

— Rozporządzenie (WE) nr **183/2005** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 stycznia 2005 r. ustanawiające wymagania dotyczące higieny pasz (Dz. Urz. UE L 35 z 8.2.2005, str. 1): art. 5 ust. 1 oraz załącznik I, część A, (część I pkt 4 lit. e), g); część II pkt 2 lit. a), b), e), art. 5 ust. 5 oraz załącznik III pkt 1, 2, art. 5 ust. 6, oraz

— Rozporządzenie (WE) nr **396/2005** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniającego dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 70 z 16.3.2005, str. 1): art. 18.

Czy gospodarstwa, w których nie będą spełnione wymogi wzajemnej zgodności będą podlegały sankcjom?

W przypadku nieprzestrzegania wymagań, płatności bezpośrednie będą redukowane proporcjonalnie do naruszeń. Wymiar sankcji za nieprzestrzeganie wymogów podstawowych jest uzależniony od wielu czynników.

Podstawowe rozróżnienie to niezgodność z przepisami wynikająca z:

- zaniedbania rolnika (nieumyślność),
- winy rolnika (celowość).

Ponadto, przy określaniu wymiaru sankcji będą brane pod uwagę takie elementy jak:

- powtarzalność,
- zasięg,
- dotkliwość,
- trwałość.

W przypadku, gdy stwierdzona niezgodność wyniknie **z zaniedbania** ze strony rolnika, obniżka ta będzie z zasady stanowić 3 % całkowitej kwoty płatności bezpośrednich. Jednakże na podstawie raportu z kontroli może zostać wydana decyzja o obniżeniu wielkości potrącenia do 1 % lub zwiększeniu go do 5 % całkowitej kwoty lub, w określonych przypadkach, odstąpieniu od nałożenia jakichkolwiek obniżek.

Niezgodności wynikające z zaniedbania rolnika są traktowane jako nieumyślne i są sankcjonowane zgodnie z tabelą nr 1, określającą wielkość zmniejszenia płatności bezpośrednich, płatności cukrowej lub płatności do pomidorów w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom wynikającym **z zaniedbania rolnika (nieumyślność)**.

Tabela nr 1.

SUMA PUNKTÓW	% ZMNIEJSZENIA KWOTY PŁATNOŚCI
3	1 %
5	1 %
7	3 %
9	3 %
11	3 %

13	5 %
15	5 %

W przypadku stwierdzenia **powtarzającej się niezgodności**, procent sankcji zostanie pomnożony x 3, jednak maksymalna wysokość sankcji nie może przekroczyć 15 % całkowitej kwoty dopłat bezpośrednich.

W przypadku, gdy rolnik **celowo dopuścił** się stwierdzonej niezgodności, obniżka będzie z zasady wynosić 20 % całkowitej kwoty. Jednakże Agencja Płatnicza może na podstawie oceny przedłożonej przez właściwy organ kontroli w protokole z czynności kontrolnych, wydać decyzję o obniżeniu procentu do wysokości nie mniejszej niż 15 % lub, w określonych przypadkach może zwiększyć ten procent nawet do 100 % całkowitej kwoty.

Poniżej, tabela nr 2 określa wielkość zmniejszenia płatności bezpośrednich, płatności cukrowej lub płatności do pomidorów w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom wynikającym z celowego działania rolnika (celowość).

Tabela nr 2.

SUMA PUNKTÓW	% ZMNIEJSZENIA
3	15%
5	15%
7	20%
9	20%
11	20%
13	25%
15	25 - 100%

Szczegółowa informacja dotycząca wielkości zmniejszenia płatności bezpośrednich, płatności cukrowej lub płatności do pomidorów w zależności od stwierdzonej niezgodności, zawarta jest **w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie liczby punktów, jaka przypisuje się stwierdzonej niezgodności oraz procentowej wielkości zmniejszenia płatności bezpośredniej, płatności cukrowej lub płatności do pomidorów lub wsparcia specjalnego (Dz.U. Nr 67, poz. 434 z późn. zm).**

W ramach zasady wzajemnej zgodności obowiązkiem kontroli objęta jest próba gospodarstw pochodząca ze standardowej, obowiązkowej próby wylosowanej w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli. Próba ta musi zawierać przynajmniej **1% gospodarstw rolnych** ubiegających się o płatności bezpośrednie, co w przypadku Polski oznacza konieczność przeprowadzenia około **15 tysięcy kontroli rocznie**. Natomiast kontrole z zakresu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt dotyczą **3 % gospodarstw** utrzymujących bydło oraz **3 % gospodarstw** utrzymujących owce i kozy.

Kontrole

Organem odpowiedzialnym za kontrole wymogów wzajemnej zgodności w zakresie spełniania przez rolnika **zasad dobrej kultury rolnej, ochrony środowiska, zdrowotności roślin** oraz **zdrowia publicznego w zakresie środków spożywczych pochodzenia roślinnego** jest **Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)**. Organem odpowiedzialnym za kontrole wzajemnej zgodności w zakresie **identyfikacji i rejestracji zwierząt** oraz **zdrowia publicznego w zakresie środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, zdrowia zwierząt, zgłaszania niektórych chorób** jest **Inspekcja Weterynaryjna**.

Informacja

W celu poinformowania rolników o obowiązujących w 2011 r. wymogach wzajemnej zgodności Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jak w latach ubiegłych rozesłała broszurę informacyjną. Broszura ta została wysłana indywidualnie do każdego rolnika wnioskującego o płatność bezpośrednią w 2010 r.

Ponadto, informacje na temat wzajemnej zgodności można uzyskać bezpośrednio w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego. Ponadto pragnę przypomnieć, że Rolnicy, których gospodarstwa położone są na obszarach OSN (obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych), mogą zwrócić się po szczegółowe informacje dotyczące programów działań na

tych terenach do najbliższego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Wykaz obszarów, na których należy ograniczyć odpływ azotu ze źródeł rolniczych znajduje się na stronach internetowych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (www.kzgw.gov.pl) lub na stronach Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej.

Broszura informacyjna 2010

Pobierz

Komunikat:

Na stronie 54 broszury przy publikatorze rozporządzenia w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz procentowej wielkości zmniejszenia płatności bezpośredniej, płatności cukrowej, płatności do pomidorów lub wsparcia specjalnego **jest** (Dz. U. Nr 62, poz. 434), **powinno być** (Dz. U. Nr 67, poz. 434).

Materiał 5

I. ŚRODOWISKO NATURALNE

Wymóg 1

Ochrona dzikiego ptactwa i siedlisk przyrodniczych

Dotyczy wszystkich rolników na terenie całego kraju.

Ochrona gatunkowa obejmuje obszar całej Polski i dotyczy wszystkich mieszkańców, a więc także wszystkich rolników.

Lista wymogów:

Poniższy wymóg obowiązuje wszystkich rolników, których gospodarstwo rolne lub jego część jest położona na obszarze NATURA 2000.

W przypadku, gdy na obszarze Natura 2000 jest położona część gospodarstwa rolnego, wymóg obowiązuje w stosunku do tej części:

- **Rolnik jest zobowiązany do przestrzegania wymagań wynikających z planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla obszarów NATURA 2000 w zakresie dotyczącym gatunków ptaków.***

Poniższe wymogi obowiązują rolników na terenie całego kraju:

- **Przestrzega się zakazu umyślnego chwytania oraz zabijania ptaków objętych ochroną.****

Powyższy zakaz nie dotyczy rolnika, który posiada, wydane na podstawie art. 52 ust. 2 lub art. 56 ust. 1 lub 2 ustawy o ochronie przyrody, pozwolenie na odstępstwo od zakazu umyślnego chwytania oraz zabijania ptaków objętych ochroną.

- **Przestrzega się zakazu umyślnego niszczenia gniazd i jaj lub umyślnego płoszenia ptaków objętych ochroną.*****

Powyższy zakaz nie dotyczy rolnika, który posiada, wydane na podstawie art. 52 ust. 2 lub art. 56 ust. 1 lub 2 ustawy o ochronie przyrody, pozwolenie na odstępstwo od zakazu umyślnego niszczenia gniazd i jaj lub umyślnego płoszenia ptaków objętych ochroną.

- **Przestrzega się zakazu umyślnego niszczenia siedlisk i ostoi ptaków podlegających ochronie.**
- **W strefach ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania ptaków zabrania się:**
 - wycinania drzew lub krzewów,

- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków,
- wznoszenia obiektów, instalacji i urządzeń.

Zakaz ten nie dotyczy osób posiadających zezwolenie dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na dokonanie tych czynności.

** gatunki ptaków objętych ochroną zostały wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313, późn. zm.)*

*** gatunki ptaków objętych ochroną na podstawie przepisów § 2 i 3 rozporządzenia w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt i wymienionych w załącznikach nr 1, 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237)*

****gatunki ptaków objętych ochroną na podstawie przepisów § 2 i 3 rozporządzenia w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt i wymienionych w załącznikach nr 1, 2 ww. rozporządzenia*

Materiał 6

Wymóg 2

Ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniem spowodowanym przez niektóre substancje niebezpieczne

Dotyczy wszystkich gospodarstw.

W trakcie prowadzonej produkcji rolniczej, a także funkcjonowania gospodarstwa domowego używane są substancje, które stosowane w niewłaściwy sposób mogą stanowić zagrożenie dla czystości wód i zdrowia publicznego.

Spośród substancji stanowiących zagrożenie dla wód gruntowych w gospodarstwie rolnym najczęściej wykorzystywane są środki ochrony roślin zawierające substancje czynne oraz produkty naftowe, takie jak oleje napędowe i opałowe, benzyna, oleje przekładniowe i hydrauliczne, smary, płyny hamulcowe.

W celu ochrony środowiska, środki ochrony roślin oraz produkty naftowe, należy przechowywać w taki sposób, aby nie powodować przedostawania się ich do wód gruntowych w sposób bezpośredni lub pośredni, czyli poprzez glebę.

Zalecenia dotyczące magazynowania środków ochrony roślin oraz postępowania z opróżnionymi opakowaniami wynikają z informacji zawartych w instrukcji.

Lista wymogów:

- **Zabrania się wprowadzania bezpośrednio i pośrednio do wód podziemnych substancji niebezpiecznych np.: rtęci, trwałych olejów mineralnych, ropy naftowej itd.**

Wykaz substancji niebezpiecznych, do powyższego wymagania, został określony w załączniku nr 11 w wykazie 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego² zawartych w ściekach oraz odpadach.

- **Zabrania się wprowadzania do gleby substancji niebezpiecznych np.: nietrwałych olejów mineralnych i węglowodorów ropopochodnych, amoniaku, azotynów, cyjanków itd.**

² (Dz. U. Nr 137, poz. 984)

Powyższy zakaz nie dotyczy rolnika, który posiada pozwolenie wydane na podstawie art. 140 ustawy prawo wodne i przestrzega warunków w nim zawartych.

Wykaz substancji niebezpiecznych, do powyższego wymagania, został określony w załączniku nr 11 w wykazie 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego zawartych w ściekach oraz odpadach.

Materiał 7

Wymóg 3

Ochrona środowiska, w szczególności gleby, w przypadku stosowania osadów ściekowych w rolnictwie

Dotyczy gospodarstw wykorzystujących komunalne osady ściekowe.

Komunalne osady ściekowe to pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych.

Osady mogą być przekazane rolnikowi wyłącznie przez wytwórcę tych osadów. Wytwórca osadu odpowiedzialny jest za poddanie przekazywanych komunalnych osadów ściekowych badaniom oraz za przeprowadzenie badań gleby na krótko przed zastosowaniem na niej osadu. Rolnik ma prawo żądać wyżej wymienionych dokumentów od wytwórcy osadów, w przypadku ich braku powinien odmówić przyjęcia osadów.

Komunalne osady ściekowe można stosować:

- w rolnictwie do uprawy płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, w tym przeznaczonych na paszę,
- do rekultywacji terenów przeznaczonych na cele rolne,
- do uprawy roślin przeznaczonych na kompost oraz roślin nie przeznaczonych do spożycia i produkcji pasz.

Lista wymogów

- Obowiązek przestrzegania zalecanych dawek komunalnych osadów ściekowych określonych w dokumencie przekazanym przez wytwórcę komunalnych osadów ściekowych.
- Zakaz stosowania osadów nieustabilizowanych oraz nieprzygotowanych odpowiednio do celu w jakim mają być stosowane (muszą być poddane odpowiedniej obróbce).
- Przed zastosowaniem komunalnych osadów ściekowych należy przeprowadzić analizę gleby na zawartość **fosforu** przyswajalnego, zawartość **metali ciężkich** oraz pH gleby.
- Komunalne osady ściekowe mogą być stosowane, jeżeli zawartość metali ciężkich w wierzchniej warstwie gruntu (0-25 cm), na którym komunalne osady ściekowe mają być stosowane, nie przekracza dozwolonych ilości*.
- Zakaz stosowania osadów ściekowych na gruntach o pH niższym niż 5,6.
- Zakaz stosowania komunalnych osadów ściekowych:
 - na terenach zalewowych, czasowo podtopionych i bagiennych, na terenach czasowo zamrzniętych i pokrytych śniegiem, na gruntach o dużej przepuszczalności, stanowiących w szczególności piaski luźne i słabogliniaste oraz piaski gliniaste lekkie, jeżeli poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości mniejszej niż 1,5 m poniżej powierzchni gruntu,
 - na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych, o ile lokalny akt prawny wydany przez Dyrektora RZGW, nie stanowi inaczej,
 - w pasie gruntu o szerokości 50 m bezpośrednio przylegającego do brzegów jezior i cieków,
 - na terenach położonych w odległości mniejszej niż 100 m od ujęcia wody, domu mieszkalnego lub zakładu produkcji żywności,
 - na terenach ochrony pośredniej stref ochronnych ujęć wody, o ile lokalny akt prawny

wydany przez Dyrektora RZGW nie stanowi inaczej.

- Nie wolno stosować komunalnych osadów ściekowych na gruntach, na których rosną rośliny sadownicze i warzywa (z wyjątkiem drzew owocowych).
- Nie wolno stosować komunalnych osadów ściekowych na gruntach przeznaczonych do uprawy roślin jagodowych i warzyw, które pozostają w bezpośrednim kontakcie z glebą i są spożywane w stanie surowym, przez okres 10 miesięcy poprzedzających zbiór tych roślin i podczas samego zbioru.
- Nie wolno stosować komunalnych osadów ściekowych na łąkach i pastwiskach.
- Nie wolno stosować komunalnych osadów ściekowych na gruntach rolnych o spadku przekraczającym 10%.
- Osad z zakładowych oczyszczalni ścieków, szlamy z zakładowych oczyszczalni ścieków (wymienione w pkt. II poz. 13-21 załącznika do Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie procesu odzysku R10-Dz.U.z 2007r., Nr 228, poz. 1685) mogą być stosowane w celu nawożenia lub ulepszenia gleby poprzez ich rozprowadzanie na powierzchni ziemi tylko po spełnieniu wszystkich wymagań określonych w tym rozporządzeniu.
- Obowiązek 5-letniego przechowywania dokumentów dotyczących analizy osadów ściekowych i gleb.

Materiał 8

Wymóg 4

Ochrona wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego

Dotyczy rolników, których działki położone są na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami ze źródeł rolniczych (OSN).

Obecnie na terenie kraju wyznaczonych jest 19 stref wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu, nazwanych obszarami szczególnie narażonymi na zanieczyszczenia azotanami ze źródeł rolniczych (OSN). Dla każdego z tych obszarów właściwe terytorialnie Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej opracowały i wprowadziły programy działań mające na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

Wykaz obszarów, na których należy ograniczyć odpływ azotu ze źródeł rolniczych znajduje się na stronach internetowych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (www.kzgw.gov.pl) lub na stronach Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej, jak również informacje te można uzyskać bezpośrednio w Biurach Powiatowych ARiMR i ośrodkach doradztwa rolniczego.

Wymagania wspólne dla wszystkich obszarów OSN.

Lista wymogów:

Poniższy wymóg obowiązuje rolników, których gospodarstwo rolne lub jego część jest położone na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (OSN). W przypadku, gdy na OSN jest położona część gospodarstwa rolnego, wymóg obowiązuje w stosunku do tej części:

- **Przestrzega się wymagań z programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla wyznaczonych obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (OSN), na terenie którego położone jest gospodarstwo rolne lub jego część.**

Poniżej przedstawiono podstawowe wymogi, które obowiązują rolnika na OSN w ramach wzajemnej zgodności w zakresie **składowania nawozów i kiszzonek**, w zakresie **prowadzenia dokumentacji** oraz **zasad stosowania nawozów naturalnych**

Przechowywanie nawozów naturalnych i kiszzonek

- Obornik jest przechowywany w pomieszczeniach inwentarskich o nie przepuszczalnym podłożu lub

na nieprzepuszczalnej płycie zaopatrzonej w instalacje odprowadzające wycieki do zbiorników na gnojówkę i wodę gnojową.

- Pojemność płyty obornikowej zapewnia możliwość gromadzenia i przechowywania obornika w okresach, kiedy nie jest on wykorzystywany rolniczo (co najmniej 6 miesięcy).
- Gnojowica i gnojówka są przechowywane w szczelnych zbiornikach.
- Pojemność zbiorników na gnojowicę i na gnojówkę wystarcza na ich przechowywanie przez okres, kiedy nie są one wykorzystywane rolniczo (co najmniej 6 miesięcy).
- Kiszonki są zabezpieczone przed wyciekiem soków do gruntu.
- Dawka nawozu naturalnego, zastosowana w ciągu roku, nie zawiera więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.

Stąd obsada zwierząt w gospodarstwie powinna być dostosowana do możliwości wykorzystania nawozów naturalnych lub nadmiar tych nawozów powinien być zbywany. Sposób obliczania rocznej zawartości azotu w nawozach naturalnych wyprodukowanych w gospodarstwie rolnym przedstawia [załącznik 1](#).

W celu wyliczenia wielkości płyty obornikowej oraz pojemności zbiorników na gnojówkę i gnojowicę, potrzebnych w gospodarstwie, należy przeliczyć zwierzęta utrzymywane w gospodarstwie na DJP (Duże Jednostki Przeliczeniowe). Współczynniki przeliczeniowe sztuk zwierząt gospodarskich na DJP zamieszczono w [załączniku 2](#). Następnie otrzymaną liczbę DJP należy pomnożyć przez wskaźniki powierzchni płyty czy pojemności zbiornika podane w [załączniku 3](#).

Wymagana dokumentacja (może się różnić w zależności od konkretnego, lokalnego programu działań)

- Rolnik posiada roczny plan nawożenia dla upraw ([załącznik 4](#)).
- Rolnik posiada umowę zbytu nawozów naturalnych produkowanych w gospodarstwie rolnym, jeżeli wynika to ze zbyt dużej produkcji nawozów naturalnych (powyżej 170 kg N/ha) w stosunku do powierzchni gruntów rolnych będących w posiadaniu rolnika ([załącznik 5](#)).
- Rolnik posiada umowy dzierżawy lub użytkowania, innych niż posiadane, gruntów rolnych, jeżeli wynika to ze zbyt dużej (powyżej 170kg N/ha) produkcji nawozów naturalnych w stosunku do powierzchni gruntów rolnych będących w posiadaniu rolnika.

Zasady stosowania nawozów

- Nawozy naturalne oraz organiczne w postaci stałej i płynnej stosowane są w okresach dozwolonych (od początku marca do końca listopada).
- Nawozy naturalne w postaci stałej stosowane są pogłównie tylko na użytkach zielonych i wieloletnich uprawach polowych.
- Nawozy naturalne oraz organiczne stosowane na gruntach ornych po winny być przykryte lub wymieszane z glebą nie później niż następnego dnia po ich zastosowaniu, z wyjątkiem nawozów stosowanych na użytkach zielonych.
- Nawozy naturalne stosowane są w odległości co najmniej 20 m od strefy wód (tj. strefy ochronnej źródeł, ujęć wody, brzegu zbiorników oraz cieków wodnych, kąpielisk itp.).

Przestrzegany jest zakaz stosowania nawozów

- Na glebach zalanych wodą lub przykrytych śniegiem lub zamarzniętych,
- Bez względu na przebieg pogody i stan gleby w okresie od początku grudnia do końca lutego, z wyjątkiem upraw pod osłonami,
- Naturalnych w postaci płynnej w całym okresie wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi (np. warzywa, owoce jagodowe),
- Naturalnych w postaci płynnej oraz mineralnych azotowych na glebach bez okrywy roślinnej, położonych na polach o nachyleniu większym niż 10%,
- Naturalnych w postaci stałej podczas wegetacji roślin z wyjątkiem trwałych użytków zielonych i wieloletnich upraw polowych.

Szczegółowe wymagania zawarte w poszczególnych programach działań mogą się różnić. Konieczne jest więc zapoznanie się z aktualnym programem działań obowiązującym

na OSN, na obszarze którego położone jest gospodarstwo.

Materiał 9

Wymóg 5

Ochrona dzikiej fauny i flory

Do ochrony gatunkowej obejmującej obszar całej Polski zobowiązani są wszyscy rolnicy.

Lista wymogów:

Poniższy wymóg obowiązuje wszystkich rolników, których gospodarstwo rolne lub jego część jest położona na obszarze NATURA 2000.

W przypadku, gdy na obszarze Natura 2000 jest położona część gospodarstwa rolnego, wymóg obowiązuje w stosunku do tej części:

- **Rolnik jest zobowiązany do przestrzegania wymagań wynikających z planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla obszarów NATURA 2000 w zakresie dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin oraz gatunków zwierząt***

Poniższy wymóg obowiązuje rolników, którzy realizują działania lub przedsięwzięcia, mogące znacząco lub znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub na obszar Natura 2000:

- **Zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000**

Powyższy zakaz nie dotyczy rolnika, który realizuje działanie po uzyskaniu stosownego zezwolenia.

Przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 mogą być realizowane, jeżeli została wydana odpowiednia decyzja administracyjna.

Dotyczy wszystkich rolników

- **Przestrzega się zakazu umyślnego zrywania, niszczenia i uszkodzania oraz zbioru roślin objętych ochroną**.**

* gatunki objęte ochroną zostały wymienione w załącznikach nr 1-3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2010 Nr 77, poz. 510)

** gatunki objęte ochroną na podstawie przepisów § 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną i wymienionych w załączniku nr 1 do tego rozporządzenia w zakresie, w jakim gatunki roślin wymienione w tym załączniku pokrywają się z gatunkami wymienionymi w załączniku nr 4 lit. b do dyrektywy Rady 92/43/EWG

Materiał 10

II. IDENTYFIKACJA I REJESTRACJA ZWIERZĄT

Podstawowym celem wymogów wzajemnej zgodności dla obszaru Identyfikacja i Rejestracja Zwierząt jest przestrzeganie, przez rolników posiadających zwierzęta (świnie, bydło, owce oraz kozy), wymagań nałożonych przepisami prawa.

Spełnianie tych wymogów ma zdecydowany wpływ na sprawne i skuteczne funkcjonowanie Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ), a co za tym idzie umożliwia: ustalenie miejsc pochodzenia zwierząt, pobytu i przemieszczeń zwierząt, zapewnienie bezpieczeństwa żywności zgodnie z wymogami Unii Europejskiej, uzyskanie pełnego dostępu do rynku produktów pochodzenia zwierzęcego innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Wymóg 6

Identyfikacja i rejestracja świń

Lista wymogów

- Rolnik posiada numer siedziby stada (nie dotyczy posiadacza zwierzęcia utrzymującego nie więcej niż jedną świnie, z przeznaczeniem na własne potrzeby).
- Rolnik prowadzi aktualną księgę rejestracji świń dokonując wpisów do tej księgi w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu. Księga rejestracji świń w formie papierowej powinna być prowadzona zgodnie z wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz.
- Rolnik obowiązany jest do udostępniania osobie upoważnionej do dokonywania czynności kontrolnych: pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli, dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, danych informatycznych.
- Dane zawarte w księdze rejestracji świń przechowywane są przez okres 3 lat od dnia utraty posiadania zwierzęcia.
- Rolnik jest obowiązany oznakować świnie bezzwłocznie, a w każdym przypadku przed opuszczeniem przez świnie siedziby stada, za pomocą kolczyka założonego na lewą małżowinę uszną lub tatuażu umieszczonego w sposób czytelny i trwały w obu małżowinach usznych świni albo na jej grzbiecie, zawierających numer identyfikacyjny zwierzęcia gospodarskiego.

Wymóg 7

Identyfikacja i rejestracja bydła

Lista wymogów:

- Rolnik posiada numer siedziby stada bydła.
- Rolnik prowadzi aktualną księgę rejestracji bydła dokonując wpisów do tej księgi w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu (tj. w przypadku: dokonywania przywozów z i do gospodarstwa, wystąpienia narodzin bądź śmierci zwierząt w gospodarstwie).
- Posiadacze bydła zgłaszają fakt urodzenia, śmierci oraz przewozu bydła z siedziby stada wraz z datami tych zdarzeń kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie do 7 dni od dnia nastąpienia tego zdarzenia.
- W siedzibie stada wszystkie sztuki bydła posiadają paszporty zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie wzoru paszportu (Dz. U. z 2007 r., Nr 112, poz. 772). W paszporcie zamieszcza się wymagane dane natychmiast po przywiezieniu zwierzęcia do hodowli i bezpośrednio przed jego wywiezieniem.
- Rolnik obowiązany jest przedstawiać, na żądanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz organom Inspekcji Weterynaryjnej, informacje dotyczące pochodzenia, identyfikacji lub przeznaczenia bydła.
- Rolnik prowadzi księgę rejestracji bydła w formie papierowej lub w formie elektronicznej i przechowuje dane zawarte w księdze rejestracji bydła przez okres 3 lat od dnia utraty posiadania zwierzęcia.
- Księga rejestracji bydła w formie papierowej powinna być prowadzona zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz.
- Księga rejestracji bydła jest udostępniana przez rolnika na żądanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych.
- W siedzibie stada wszystkie sztuki bydła są znakowane poprzez umieszczenie na obu uszach kolczyków w terminie 7 dni od dnia urodzenia lub dnia kontroli granicznej w przypadku bydła przywożonego z państwa trzeciego (z wyłączeniem gdy miejscem przeznaczenia jest rzeźnia, a uboju dokona się w terminie 20 dni od czasu przejścia takiej kontroli), jednak nie później niż do dnia opuszczenia siedziby stada, w którym się urodziły. Zwierzę pochodzące z innego państwa członkowskiego zachowuje swoje oryginalne kolczyki.
- W siedzibie stada wszystkie sztuki owiec lub kóz są właściwie znakowane za pomocą kolczyków, w terminie 6 miesięcy od dnia urodzenia lub 14 dni od dnia przeprowadzenia kontroli

granicznej w przypadku owiec lub kóz przywożonych z państwa trzeciego (z wyłączeniem przypadku, gdy miejscem przeznaczenia jest rzeźnia, a ubój został dokonany w terminie 5 dni roboczych od dnia kontroli granicznej), nie później niż do dnia opuszczenia siedziby stada, w którym się urodziły. Zwierzę pochodzące z innego państwa członkowskiego zachowuje swoje oryginalne oznakowanie.

Wymóg 8

Identyfikacja i rejestracja owiec i kóz

Lista wymogów:

- Rolnik posiada numer siedziby stada.
- Rolnik prowadzi aktualną księgę rejestracji stada owiec lub księgę rejestracji kóz dokonując wpisów do tej księgi w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu.
- Rolnik prowadzi księgę rejestracji owiec lub księgę rejestracji kóz w formie papierowej lub w formie elektronicznej i przechowuje dane zawarte w księdze rejestracji owiec lub księdze rejestracji kóz, przez okres 3 lat od dnia utraty posiadania zwierzęcia.
- Księga rejestracji owiec lub księga rejestracji kóz w formie papierowej powinna być prowadzona zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz.
- Księga rejestracji owiec lub księga rejestracji kóz jest udostępniana przez rolnika na żądanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych.
- Rolnik dostarcza, na żądanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub organów Inspekcji Weterynaryjnej, wszystkie informacje na temat pochodzenia, identyfikacji i ewentualnego miejsca przeznaczenia owiec lub kóz, które hodowca posiadał, przechowywał, transportował, sprzedawał lub poddawał ubojowi w okresie trzech ostatnich lat.
- W siedzibie stada wszystkie sztuki owiec lub kóz są właściwie znakowane za pomocą kolczyków, w terminie 6 miesięcy od dnia urodzenia lub 14 dni od dnia przeprowadzenia kontroli granicznej w przypadku owiec lub kóz przywożonych z państwa trzeciego (z wyłączeniem przypadku, gdy miejscem przeznaczenia jest rzeźnia a ubój został dokonany w terminie 5 dni roboczych od dnia kontroli granicznej), nie później niż do dnia opuszczenia siedziby stada, w którym się urodziły. Zwierzę pochodzące z innego państwa członkowskiego zachowują swoje oryginalne oznakowanie.
- W przypadku przewozu owiec i kóz w obrębie terytorium państwa zwierzętom tym towarzyszą dokumenty przewozowe, które powinny być zgodne ze wzorem rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lipca 2005 r. w sprawie wzoru dokumentu przewozowego dla owiec i kóz oraz powinny być przechowywane przez okres nie krótszy niż 3 lata od dnia przewozu zwierząt do miejsca przeznaczenia.
- Kopie dokumentów przewozowych dla owiec i kóz są dostarczane przez rolnika na żądanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub organów Inspekcji Weterynaryjnej.
- Spisu owiec lub kóz dokonuje się w stadzie co najmniej raz na 12 miesięcy, nie później jednak niż w dniu jesiennego przeglądu stada.

Materiał 11

III. ZDROWIE PUBLICZNE, ZDROWIE ZWIERZĄT, ZDROWOTNOŚĆ ROŚLIN, ZGŁASZANIE NIEKTÓRYCH CHOROÓB

Wymóg 9

Zdrowotność roślin

Jednym z najważniejszych sposobów zapobiegania ryzyka zagrożeń dla ludzi, zwierząt i środowiska jest prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin. Dyrektywa Rady **91/414/ EWG** dotycząca wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin reguluje podstawowe warunki stosowania tych środków. W Polsce zakres objęty przedmiotową dyrektywą został wdrożony ustawą z 18 grudnia 2003 o ochronie roślin (Dz. U z 2010, Nr.47, poz.278).

Wobec powyższego rolnicy stosujący w swoich gospodarstwach środki ochrony roślin muszą przestrzegać podstawowych przepisów prawnych określonych w tej ustawie. Przepisy w zakresie wymogów wzajemnej zgodności odnoszą się do wybranych regulacji w tym zakresie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rolnik ma obowiązek stosować wyłącznie środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu na podstawie zezwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Aby wypełnić ten obowiązek, należy kupować środki pochodzące z legalnych źródeł.

Lista wymogów

- Stosowanie wyłącznie środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu.
- Stosowania środków ochrony roślin wyłącznie zgodnie z etykietą – instrukcją stosowania, ściśle z podanymi w niej zaleceniami, oraz w taki sposób, aby nie dopuścić do zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska.
- Przechowywanie środków ochrony roślin zgodnie z zaleceniami zawartymi na etykiecie - instrukcji stosowania.
- Prowadzenie ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin.
- Zapewnienie, aby osoba wykonująca zabiegi przy użyciu środków ochrony roślin w produkcji rolnej posiadała aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin w Rzeczypospolitej Polskiej lub ukończyła, nie wcześniej niż 5 lat przed wykonaniem zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin w innym państwie członkowskim, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, albo państwie, które zawarło ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi umowę regulującą swobodę przedsiębiorczości, na podstawie przepisów obowiązujących w tym państwie i posiada zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia.
- Stosowanie środków ochrony roślin sprzętem sprawnym technicznie, który użyty zgodnie z przeznaczeniem nie spowoduje zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska.

Wymóg 10

Zakaz stosowania związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i betaagonistycznym.

W celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia Dyrektywa Rady 96/22/WE *dotycząca zakazu stosowania w gospodarstwach hodowlanych niektórych związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i β -agonistycznym* wprowadza zakaz stosowania w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta niektórych związków chemicznych. W Polsce dyrektywa ta została wprowadzona ustawą z dnia 2 marca 2004 r., o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U z 2010 roku Nr 213, poz. 1342).

Szczególnie groźne dla zdrowia ludzi są substancje mające działanie hormonalne, regulujące pracę tarczycy (substancje tyreostatyczne) oraz substancje beta-agonistyczne mogące oddziaływać na układ rozrodczy.

W gospodarstwach utrzymujących zwierzęta w celu prowadzenia produkcji żywności bezwzględnie wymagane jest przestrzeganie **zakazu podawania zwierzętom gospodarskim, zwierzętom akwakultury i zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jako gospodarskie oraz zwierzętom akwakultury, substancji zabronionych.** w celach innych niż lecznicze

Lista wymogów:

Dotyczy wszystkich posiadaczy zwierząt

- Dokumentacja leczenia zwierząt gospodarskich przechowywana jest przez utrzymującego zwierzęta przez 5 lat od daty dokonania ostatniego wpisu.
- Zakaz podawania zwierzętom gospodarskim, zwierzętom akwakultury oraz zwierzętom dzikim utrzymywanym jak zwierzęta gospodarskie związków o działaniu hormonalnym,

tyreostatycznym i β -agonistycznym w celach innych niż lecznicze.

- Zakaz posiadania i przechowywania w gospodarstwie produktów leczniczych weterynaryjnych zawierających substancje o działaniu beta-agonistycznym, które mogą być stosowane w celu przyspieszenia porodu oraz estradiolu 17 β lub jego estropodobnych pochodnych.
- Zakaz umieszczania na rynku lub uboju zwierząt gospodarskich lub zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie, w organizmach których znajdują się lub u których wykryto substancje zabronione, z wyłączeniem przypadków, gdy substancje te zostały podane w celach leczniczych.
- Zakaz umieszczania na rynku i przetwarzania mięsa zwierząt gospodarskich, zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie i zwierząt akwakultury, w organizmach których znajdują się lub u których wykryto substancje zabronione, z wyłączeniem przypadków, gdy substancje te zostały podane w celach leczniczych.
- Zabronione jest umieszczanie na rynku mięsa lub innych produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących od zwierząt, którym podawano substancje lecznicze o działaniu estrogenym, androgenym lub gestagenym, jeżeli przed dokonaniem uboju zwierzęcia nie był przestrzegany okres karencji wymagany dla wydalenia z jego organizmu produktów leczniczych weterynaryjnych.
- Zabrania się wykonywania czynności zootechnicznych* na zwierzętach przeznaczonych do chowu lub hodowli, włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych.

Dotyczy posiadaczy zwierząt akwakultury

- Zakaz utrzymywania w gospodarstwie zwierząt akwakultury, w organizmach których znajdują się lub u których wykryto substancje zabronione, chyba że podawano je w celach leczniczych.

Hodowców ryb

- Zabronione jest poddawanie ryb zabiegom zmiany płci po ukończeniu przez nie 3. miesiąca życia.

* w rozumieniu ustawy o ochronie zdrowia zwierząt np. podawanie substancji w celu synchronizacji rui przygotowanie biorców, dawców zarodków do implementacji itp.

Wymóg 11

Bezpieczeństwo żywności i pasz

Gospodarstwo rolne jest pierwszym ogniwem w łańcuchu żywnościowym i to właśnie na nim spoczywa olbrzymia odpowiedzialność za wyprodukowanie i wprowadzenie do obrotu bezpiecznej żywności lub surowca do jej produkcji.

Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego należy rozpatrywać w ramach całego łańcucha produkcji żywności, począwszy od produkcji podstawowej w gospodarstwie rolnym. Rolnicy muszą na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności i pasz, dołożyć wszelkich starań, aby wytwarzana przez nich żywność i pasze spełniały obowiązujące wymogi prawa żywnościowego i paszowego. Powinni kontrolować proces ich produkcji poprzez stosowanie dobrej praktyki rolniczej i zachowanie ogólnych zasad higieny (ochrona przed zanieczyszczeniem).

W każdym gospodarstwie bardzo ważne jest prowadzenie dokumentacji i zapisów dotyczących produkcji żywności i pasz, które pozwalają zidentyfikować pochodzenie produktu oraz umożliwiają sprawdzenie, czy pasza, żywność bądź surowce wytworzone w gospodarstwie, przeznaczone do dalszego przetwórstwa, nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Lista wymogów:

- wymóg zabraniający rolnikowi wprowadzania na rynek żywności, która jest szkodliwa dla zdrowia lub nie nadaje się do spożycia przez ludzi,

- wymóg zabraniający wprowadzania na rynek paszy niebezpiecznej dla zwierząt i stosowania jej w żywieniu zwierząt.

Higiena środków spożywczych

Podstawową zasadą produkcji żywności jest to, aby była ona bezpieczna dla zdrowia i życia konsumentów. Produkty żywnościowe nie kwalifikują się do spożycia przez ludzi z uwagi na zanieczyszczenie substancjami obcymi, gnicie, zepsucie lub rozkład. W produkcji i obrocie żywnością nie można stosować procesów technologicznych oraz takich metod produkcyjnych, które mogłyby mieć negatywny wpływ na zdrowie konsumentów.

Lista wymogów

Rolnik jest zobowiązany do:

- postępowania z odpadami i substancjami niebezpiecznymi w taki sposób, aby uniemożliwić zanieczyszczenie produktów pochodzenia zwierzęcego lub produktów roślinnych,
- zapobiegania występowaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych przenoszonych na ludzi wraz z żywnością, w tym poprzez zgłaszanie podejrzenia takich chorób właściwym organom i podejmowanie środków ostrożności przy przyjmowaniu nowych zwierząt,
- stosowania: dodatków do pasz zgodnie z odnośnym ustawodawstwem zawartym w rozporządzeniu (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 sierpnia 2003 r. w sprawie dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 29) oraz ustawą z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.) oraz zgodnie z informacjami zamieszczonymi na opakowaniu lub etykiecie dołączonej do tego opakowania, produktów leczniczych weterynaryjnych zgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii, środków ochrony roślin i produktów biobójczych zgodnie z oznakowaniem lub etykietą – instrukcją stosowania,
- posiadania dokumentacji dotyczącej: wszelkich odpowiednich sprawozdań (raportów) na temat przeprowadzonych kontroli zwierząt lub produktów pochodzenia zwierzęcego, rodzaju i pochodzenia paszy podawanej zwierzętom, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych produktów leczniczych podawanych zwierzętom oraz dat ich podawania i okresów karencji, wyników analiz próbek pobranych z roślin lub od zwierząt lub innych próbek pobranych dla celów diagnostycznych istotnych ze względu na zdrowie ludzi, stosowania środków ochrony roślin i produktów biobójczych,
- podejmowania odpowiednich czynności zaradczych określonych w zaleceniach pokontrolnych, wynikających z przeprowadzonych kontroli urzędowych.

Higiena w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego

Lista wymogów

Dotyczących gospodarstw produkujących mleko i siarę przeznaczonych do obrotu

Status zdrowotny zwierząt

- Dobry ogólny stan zdrowia, zwierzęta nie wykazują żadnych objawów choroby mogącej powodować zakażenie mleka lub siary, a zwłaszcza nie cierpią z powodu jakiegokolwiek infekcji układu rodnego z wydzielinami, zapalenia jelit z biegunką i gorączką lub rozpoznawalnego zapalenia wymion.
- Poświadczenie w ewidencji leczenia zwierząt, że krowy nie są leczone substancjami niedozwolonymi lub potencjalnie niebezpiecznymi dla ludzkiego zdrowia przenikającymi do mleka i siary, chyba że mleko i siara podlega ustalonej karencji wymaganej dla wydalania z organizmu produktów leczniczych weterynaryjnych.
- Posiadanie decyzji powiatowego lekarza weterynarii o uznaniu stada za wolne lub urzędowo wolne od brucelozy i urzędowo wolne od gruźlicy bydła.
- Mleko i siara pochodzące od zwierząt niespełniających wymogów z punktu powyżej, jest wykorzystywane tylko po uzyskaniu zezwolenia właściwego organu i po zastosowaniu wymaganych procesów technologicznych.
- Kontrola i badanie kóz na obecność gruźlicy w przypadku, gdy są utrzymywane w gospodarstwie razem z krowami.

- Brak ran wymion.
- Przestrzeganie zasady skutecznej izolacji zakażonych zwierząt lub zwierząt, co do których istnieje przypuszczenie zakażenia brucelozą lub gruźlicą, w celu uniknięcia jakiegokolwiek negatywnego wpływu na mleko pozyskiwane od zdrowych zwierząt.

Higiena pomieszczeń i wyposażenia

- Umieszczenie i konstrukcja urządzeń do udoju oraz pomieszczeń, w których mleko i siara są składowane, przenoszone i schładzane eliminują ryzyko zanieczyszczenia mleka.
- Pomieszczenia do składowania mleka i siary są zabezpieczone przed szkodnikami, odpowiednio oddzielone od pomieszczeń, w których przetrzymywane są zwierzęta, a także wyposażone w odpowiednie urządzenia do schładzania mleka i siary, zapewniające jego temperaturę nie wyższą niż 8°C w przypadku codzienne go odbioru, lub nie wyższą niż 6°C, jeżeli mleko nie jest odbierane codziennie.
- Powierzchnie urządzeń mających styczność z mlekiem i siarą (narzędzi, pojemników, zbiorników przeznaczonych do udoju, gromadzenia lub transportu) wykonane są z materiałów łatwych do oczyszczenia oraz w razie konieczności do dezynfekowania, a także utrzymane w dobrym stanie. Wymaga to zastosowania materiałów gładkich, nadających się do mycia oraz nietoksycznych.
- Pojemniki i zbiorniki służące do transportu mleka muszą być co najmniej raz dziennie czyszczone i dezynfekowane.

Higiena podczas udoju i składowania

- Identyfikacja zwierząt poddanych leczeniu oraz przed zakończeniem zalecanego okresu karencji po leczeniu w celu uniknięcia przeniesienia pozostałości leków do mleka przeznaczonego do spożycia przez ludzi.
- Zachowanie warunków higieny podczas dojenja, aby wykluczyć możliwość zanieczyszczenia mleka i siary.
- Zapewnienie czystości strzyków, wymion i przylegających do nich części.
- Schłodzenie mleka i siary niezwłocznie po udoju, w miejscu czystym, zaprojektowanym i wyposażonym w sposób uniemożliwiający zanieczyszczenie mleka.
Schłodzenie mleka i siary nie jest wymagane, gdy poddawane są procesom przetwórczym w ciągu dwóch godzin od udoju lub konieczne jest zastosowanie wyższej temperatury z przyczyn technologicznych.

Wymogi dotyczące produkcji jaj

Do czasu sprzedaży jaja należy przechowywać tak, aby były:

- czyste, suche i wolne od obcych zapachów,
- skutecznie zabezpieczone przed wstrząsami i bezpośrednim działaniem promieni słonecznych.

Higiena pasz

Lista wymagań

Rolnik jest obowiązany:

- będąc podmiotem działającym na rynku pasz do przechowywania i przewożenia odpadów oraz substancji niebezpiecznych oddzielnie i bezpiecznie w sposób zapobiegający niebezpieczeństwu zanieczyszczenia pasz,
- do uwzględniania wyników wszelkich stosownych analiz próbek produktów pierwotnych lub innych próbek istotnych dla bezpieczeństwa pasz,
- do właściwego przechowywania pasz oraz ich dystrybucji w gospodarstwie:
 - pasze należy przechowywać z dala od substancji chemicznych oraz innych produktów

- nienadających się do spożycia przez zwierzęta,
 - pasze lecznicze oraz inne przeznaczone dla poszczególnych kategorii lub gatunków zwierząt należy przechowywać w sposób ograniczający ryzyko podania ich zwierzętom, dla których nie są one przeznaczone,
 - system dystrybucji paszy w gospodarstwie powinien zapewniać zadawanie ich zwierzętom, dla których są przeznaczone.
- do zaopatrywania się i stosowania pasz pochodzących wyłącznie z zakładów zarejestrowanych lub zatwierdzonych zgodnie z rozporządzeniem nr 183/2005,
 - będąc podmiotem działającym na rynku pasz jest obowiązany do prowadzenia w gospodarstwie dokumentacji dotyczącej: każdego przypadku zastosowania środków ochrony roślin oraz produktów biobójczych, stosowania nasion zmodyfikowanych genetycznie, źródła i ilości paszy w każdej partii przyjmowanej, a także przeznaczenia i ilości paszy w każdej partii wydawanej.

Pozostałości weterynaryjnych produktów leczniczych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego.

Lista wymagań:

- w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego, przestrzega się maksymalnych lub tymczasowych maksymalnych limitów pozostałości substancji farmakologicznie czynnych stosowanych w weterynaryjnych produktach leczniczych zgodnie z wykazem w tabeli 1 w załączniku do rozporządzenia Komisji nr 37/2010,
- zakazu stosowania substancji określonych w tabeli 2 w załączniku do rozporządzenia Komisji nr 37/2010;

Najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni

Lista wymagań:

- przestrzeganie zakazu wprowadzania do obrotu jako żywność lub pasza oraz podawania zwierzętom produktów objętych załącznikiem I do rozporządzenia nr 396/2005, jeżeli produkty te zawierają pozostałości pestycydów przekraczających największe dopuszczalne poziomy, o których mowa w załącznikach II i III albo wartości o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. b tego rozporządzenia.
- zapewnienie identyfikowalności zwierząt hodowlanych, żywności, pasz oraz substancji przeznaczonych do dodania do pasz dostarczonych rolnikowi i tych, które rolnik wprowadza na rynek, w tym w szczególności poprzez posiadanie odpowiedniej dokumentacji,
- w przypadku uznania żywności za niezgodną z wymogami w zakresie bezpieczeństwa żywności lub w stosunku do której są podejrzenia, że nie spełnia tych wymogów, do natychmiastowego postępowania w celu wycofania z rynku tej żywności, powiadomienia o tym fakcie właściwych władz (ogranę Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Wojskowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej, Wojskowej Inspekcji Weterynaryjnej oraz inne organy w zakresie ich kompetencji), współpracy z właściwą władzą i poinformowania konsumentów o przyczynach wycofania żywności i w razie konieczności odbioru od konsumentów produktów już im dostarczonych, jeżeli inne środki nie były wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia,
- w przypadku uznania paszy za niezgodną z wymogami w zakresie bezpieczeństwa żywności lub w stosunku do której są podejrzenia, że nie spełnia tych wymogów, do natychmiastowego postępowania w celu wycofania z rynku tej paszy, powiadomienia o tym fakcie właściwych władz (organy Inspekcji Weterynaryjnej), współpracy z właściwą władzą i poinformowania nabywcy paszy o przyczynach jej wycofania i w razie konieczności odbioru od klientów produktów już im dostarczonych, jeżeli inne środki nie są wystarczające do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia.

Wymóg 12

Zapobieganie, kontrola i zwalczanie niektórych przenośnych encefalopatii

Pasażowalne (przenośne) encefalopatie gąbczaste (TSE, od ang. Transmissible Spongiform Encephalopathy), czyli choroby układu nerwowego mogą występować u różnych gatunków zwierząt, jak np.: owce, kozy, jelenie, bydło. Do TSE zaliczana jest gąbczasta encefalopatia bydła (**BSE**, od ang. Bovine Spongiform Encephalopathy), zwana potocznie „chorobą szalonych krów”.

Według obecnego stanu wiedzy do powstawania TSE przyczynia się niewłaściwa technologia żywienia zwierząt przeżuwających, a konkretnie stosowanie pasz zawierających białko zwierzęce bądź jego produkty.

Lista wymogów:

Dotyczy posiadaczy przeżuwaczy

- Przestrzeganie zakazu karmienia zwierząt przeżuwających białkiem pochodzenia zwierzęcego oraz paszami zawierającymi takie białka, z wyłączeniem białka dopuszczonego do żywienia zwierząt na zasadzie odstępstw*.
- Rolnik jest obowiązany niezwłocznie powiadomić organ Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia TSE u posiadanych przez niego zwierząt.
- W przypadku podejrzenia wystąpienia TSE, nakazuje się pozostawienie zwierząt z gatunków wrażliwych w miejscu ich przebywania.
- Rolnik przestrzega nakazów i zakazów wynikających z decyzji wydanej przez powiatowego lekarza weterynarii, oraz współdziała przy zwalczaniu TSE.
- Przestrzegany jest zakaz wprowadzania na rynek potomstwa pierwszego pokolenia, nasienia, zarodków i komórek jajowych zwierząt podejrzanym lub u których potwierdzono wystąpienie TSE w ciągu poprzedzającego okresu dwuletniego lub w ciągu okresu, który nastąpił po wystąpieniu pierwszego objawu klinicznego choroby.
- Przestrzegany jest obowiązek posiadania świadectw zdrowia wydanych przez urzędowego lekarza weterynarii w przypadku wprowadzania na rynek lub przywozu na teren Polski bydła, owiec lub kóz, ich zarodków, nasienia i komórek jajowych.

Dotyczy posiadaczy nieprzeżuwaczy

- Przestrzegany jest zakaz karmienia zwierząt gospodarskich innych niż przeżuwacze (wyjątek: mięsożerne zwierzęta futerkowe) białkiem pochodzenia zwierzęcego, chyba że rolnik posiada decyzję powiatowego lekarza weterynarii lub stosuje białka dopuszczone do żywienia zwierząt na zasadzie odstępstw^{(*)(**)}.

Dotyczy wszystkich posiadaczy zwierząt

- Rolnik utrzymujący w gospodarstwie zwierzęta przeżuwające oraz nieprzeżuwające stosujący w żywieniu tych ostatnich białka pochodzenia zwierzęcego ma obowiązek takiej organizacji transportu, magazynowania, dystrybucji pasz, żeby na żadnym z tych etapów nie doszło do zanieczyszczenia pasz dla przeżuwaczy białkiem pochodzenia zwierzęcego.
- Należy niezwłocznie powiadomić organ Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia TSE u posiadanych zwierząt,

* W ramach odstępstw dopuszczone jest stosowanie następujących białek zwierzęcych oraz pasz zawierających te białka:

- mleko, produkty na bazie mleka i siary,
- jaja i produkty jajeczne,
- żelatyna pochodząca od zwierząt innych niż przeżuwacze,
- hydrolizaty białkowe pochodzące od zwierząt innych niż przeżuwacze i otrzymane ze skór i skórek przeżuwaczy.

** W ramach odstępstw dopuszczone jest:

- stosowanie w żywieniu zwierząt nieprzeżuwających białek pochodzenia zwierzęcego, takich jak: mączki rybne, fosforany dwuwapniowe i fosforany trójwapniowe, produkty z krwi (pochodzącej od zwierząt innych niż przeżuwacze) ,karmienie ryb mączkami z krwi pochodzącymi od zwierząt innych niż przeżuwacze.

Materiał 12

IV. ZGŁASZANIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Duże zagrożenie dla systemu chowu i hodowli zwierząt, a także bezpieczeństwa ludzi stanowią choroby zakaźne. W ich przypadku najważniejsze jest:

- niezwłoczne powiadomienie Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego lekarza weterynarii albo wójta/burmistrza/prezydenta miasta o podejrzeniu wystąpienia choroby.

Do czasu wydania przez powiatowego lekarza weterynarii ostatecznych decyzji potwierdzających lub wykluczających chorobę zakaźną zwierząt:

- należy pozostawić zwierzęta w miejscu ich przebywania,
- nie wolno wprowadzać tam innych zwierząt.

Wymóg 13

Pryszczycza

Lista wymogów:

- Rolnik jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o podejrzeniu wystąpienia pryszczycy u posiadanych przez niego zwierząt.
- W przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpieniu pryszczycy, rolnik jest obowiązany do pozostawienia zwierząt, które posiada, w miejscu ich przebywania i nie wprowadzania tam innych zwierząt.

Wymóg 14

Choroba pęcherzykowata świń

Lista wymogów:

- Rolnik jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o podejrzeniu wystąpienia:
 - księgosuszu,
 - pomoru małych przeżuwaczy,
 - choroby pęcherzykowej świń,
 - choroby niebieskiego języka,
 - krwotocznej choroby zwierzyny płowej,
 - ospy owiec i ospy kóz,
 - pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej,
 - afrykańskiego pomoru świń,
 - choroby guzowatej skóry bydła,
 - gorączki doliny Rift.

Wymóg 15

Choroba niebieskiego języka

Lista wymogów:

- Rolnik jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o podejrzeniu wystąpienia choroby niebieskiego języka.

OBSZAR A – ZAKRES OBOWIĄZKÓW OBJĘTY POSZCZEGÓLNYMI PRZEPISAMI:

Oznaczenie SMR Akt prawa unijnego	Obszar regulacji	Kto zobowiązany do przestrzegania
<p>1 Dyrektywa ptasia – dyrektywa Rady (2009/147/EWG) z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa</p>	<p>Celem dyrektywy dotyczącej ochrony dzikiego ptactwa jest ochrona gatunków zagrożonych i zachowanie ich w stanie jak najbardziej sprzyjającym naturalnym miejscom występowania.</p> <p>W praktyce oznacza to, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rolnik jest zobowiązany do przestrzegania wymagań wynikających z planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla obszarów NATURA 2000 w zakresie dotyczącym gatunków ptaków objętych ochroną. 	<p>Dotyczy - rolników, których gospodarstwo rolne lub jego część jest położona na obszarze NATURA 2000. W przypadku, gdy na obszarze Natura 2000 jest położona część gospodarstwa rolnego, wymóg obowiązuje w stosunku do tej części.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzega się zakazu umyślnego chwytania oraz zabijania ptaków objętych ochroną. Powyższy zakaz nie dotyczy rolnika, który posiada, wydane na podstawie art. 52 ust. 2 lub art. 56 ust. 1 lub 2 ustawy o ochronie przyrody, pozwolenie na odstępstwo od zakazu umyślnego chwytania oraz zabijania ptaków objętych ochroną. • Przestrzega się zakazu umyślnego niszczenia gniazd i jaj lub umyślnego płoszenia ptaków objętych ochroną. Powyższy zakaz nie dotyczy rolnika, który posiada, wydane na podstawie art. 52 ust. 2 lub art. 56 ust. 1 lub 2 ustawy o ochronie przyrody, pozwolenie na odstępstwo od zakazu umyślnego niszczenia gniazd i jaj lub umyślnego płoszenia ptaków objętych ochroną. • Przestrzega się zakazu umyślnego niszczenia siedlisk i ostoi ptaków podlegających ochronie. • W strefach ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania ptaków zabrania się: <ul style="list-style-type: none"> - wycinania drzew lub krzewów, - dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków, - wznoszenia obiektów, instalacji i urządzeń. 	<p>Dotyczy - rolników na terenie całego kraju.</p>

	<p><i>Zakaz ten nie dotyczy osób posiadających zezwolenie dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na dokonanie tych czynności.</i></p>	
<p>2 Dyrektywa 80/68/EWG z dnia 17 grudnia 1979 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem spowodowanym przez niektóre substancje niebezpieczne</p>	<p>Celem dyrektywy jest ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez substancje niebezpieczne.</p> <p>W praktyce oznacza to, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zabrania się wprowadzania bezpośrednio i pośrednio do wód podziemnych substancji niebezpiecznych np.: rtęci, trwałych olejów mineralnych, ropy naftowej itd. <p>Wykaz substancji niebezpiecznych do powyższego wymagania został określony <u>w załączniku nr 11 w wykazie 1</u> do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. <i>w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego</i> zawartych w ściekach oraz odpadach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zabrania się wprowadzania do gleby substancji niebezpiecznych np.: nietrwałych olejów mineralnych i węglowodorów ropopochodnych, amoniaku, azotynów, cyjanków itd. <p>Powyższy zakaz nie dotyczy rolnika, który posiada pozwolenie wydane na podstawie art. 140 ustawy prawo wodne i przestrzega warunków w nim zawartych.</p> <p>Wykaz substancji niebezpiecznych do powyższego wymagania został określony <u>w załączniku nr 11 w wykazie 2</u> do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. <i>w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego</i> zawartych w ściekach oraz odpadach.</p>	<p>Dotyczy - wszystkich rolników.</p>
<p>3 Dyrektywa Rady 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie</p>	<p>Prawidłowe stosowanie osadów ściekowych w rolnictwie oznacza, iż rolnik powinien dostosować się do następujących wymogów:</p> <p>Lista wymogów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obowiązek przestrzegania zalecanych dawek komunalnych osadów ściekowych określonych w dokumencie przekazanym przez wytwórcę komunalnych osadów ściekowych. - Zakaz stosowania osadów niestabilizowanych oraz nieprzygotowanych odpowiednio do celu w jakim mają być stosowane (muszą być poddane odpowiedniej obróbce). - Przed zastosowaniem komunalnych osadów ściekowych należy 	<p>Dotyczy - gospodarstw wykorzystujących komunalne osady ściekowe.</p>

	<p>przeprowadzić analizę gleby na zawartość fosforu przyswajalnego, zawartość metali ciężkich oraz pH gleby.</p> <ul style="list-style-type: none">- Komunalne osady ściekowe mogą być stosowane, jeżeli zawartość metali ciężkich w wierzchniej warstwie gruntu (0-25 cm), na którym komunalne osady ściekowe mają być stosowane, nie przekracza dozwolonych ilości*.- Zakaz stosowania osadów ściekowych na gruntach o pH niższym niż 5,6.- Zakaz stosowania komunalnych osadów ściekowych:<ul style="list-style-type: none">- na terenach zalewowych, czasowo podtopionych i bagiennych, na terenach czasowo zamrożonych i pokrytych śniegiem, na gruntach o dużej przepuszczalności, stanowiących w szczególności piaski luźne i słabogliniaste oraz piaski gliniaste lekkie, jeżeli poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości mniejszej niż 1,5 m poniżej powierzchni gruntu,- na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych, o ile lokalny akt prawny wydany przez Dyrektora RZGW, nie stanowi inaczej,- w pasie gruntu o szerokości 50 m bezpośrednio przylegającego do brzegów jezior i cieków,- na terenach położonych w odległości mniejszej niż 100 m od ujęcia wody, domu mieszkalnego lub zakładu produkcji żywności,- na terenach ochrony pośredniej stref ochronnych ujęć wody, o ile lokalny akt prawny wydany przez Dyrektora RZGW nie stanowi inaczej.- nie wolno stosować komunalnych osadów ściekowych na gruntach, na których rosną rośliny sadownicze i warzywa (z wyjątkiem drzew owocowych).- nie wolno stosować komunalnych osadów ściekowych na gruntach przeznaczonych do uprawy roślin jagodowych i warzyw, które pozostają w bezpośrednim kontakcie z glebą i są spożywane w stanie surowym, przez okres 10 miesięcy poprzedzających zbior tych roślin i podczas samego zbioru.- nie wolno stosować komunalnych osadów ściekowych na łąkach i pastwiskach.- nie wolno stosować komunalnych osadów ściekowych na gruntach rolnych o spadku przekraczającym 10%.- osad z zakładowych oczyszczalni ścieków, szlamy z zakładowych oczyszczalni ścieków (wymienione w pkt. II poz. 13-21 załącznika do Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie procesu odzysku R10-Dz.U.z 2007r., Nr 228, poz. 1685) mogą być stosowane w celu nawożenia lub ulepszenia gleby poprzez ich rozprowadzanie na powierzchni ziemi tylko po spełnieniu wszystkich wymagań	
--	---	--

	<p>określonych w tym rozporządzeniu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - obowiązek 5-letniego przechowywania dokumentów dotyczących analizy osadów ściekowych i gleb. 	
<p>4 Dyrektywa azotanowa - dyrektywa 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanym przez azotany pochodzenia rolniczego</p>	<p>Ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany. Celem dyrektywy jest ochrona wód i zmniejszenie w nich zanieczyszczeń azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.</p> <p>W praktyce oznacza to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przestrzega się wymagań z programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla wyznaczonych obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (OSN), na terenie którego położone jest gospodarstwo rolne lub jego część. <p><u>Lista wymogów</u></p> <p>Przechowywanie nawozów naturalnych i kiszzonek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obornik jest przechowywany w pomieszczeniach inwentarskich o nie przepuszczalnym podłożu lub na nieprzepuszczalnej płycie zaopatrzonej w instalację odprowadzającą wycieki do zbiorników na gnojówkę i wodę gnojową. - Pojemność płyty obornikowej zapewnia możliwość gromadzenia i przechowywania obornika w okresach, kiedy nie jest on wykorzystywany rolniczo (co najmniej 6 miesięcy). - Gnojowica i gnojówka są przechowywane w szczelnych zbiornikach. - Pojemność zbiorników na gnojowicę i na gnojówkę wystarcza na ich przechowywanie przez okres, kiedy nie są one wykorzystywane rolniczo (co najmniej 6 miesięcy). - Kiszzonki są zabezpieczone przed wyciekami soków do gruntu. - Dawka nawozu naturalnego, zastosowana w ciągu roku, nie zawiera więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych. <p>Wymagana dokumentacja (może się różnić w zależności od konkretnego, lokalnego programu działań)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolnik posiada roczny plan nawożenia dla upraw (<i>załącznik 4</i>). - Rolnik posiada umowę zbytu nawozów naturalnych produkowanych w gospodarstwie rolnym, jeżeli wynika to ze zbyt dużej produkcji nawozów naturalnych (powyżej 170 kg N/ha) w stosunku do powierzchni 	<p><u>Dotyczy</u> - rolników, których gospodarstwo rolne lub jego część jest położone na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (OSN).</p> <p>W przypadku, gdy na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (OSN) jest położona część gospodarstwa rolnego, wymóg obowiązuje w stosunku do tej części.</p>

	<p>gruntów rolnych będących w posiadaniu rolnika (<i>załącznik 5</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolnik posiada umowy dzierżawy lub użytkowania, innych niż posiadane, gruntów rolnych, jeżeli wynika to ze zbyt dużej (powyżej 170kg N/ha) produkcji nawozów naturalnych w stosunku do powierzchni gruntów rolnych będących w posiadaniu rolnika. <p>Zasady stosowania nawozów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nawozy naturalne oraz organiczne w postaci stałej i płynnej stosowane są w okresach dozwolonych (od początku marca do końca listopada). - Nawozy naturalne w postaci stałej stosowane są pogłównie tylko na użytkach zielonych i wieloletnich uprawach polowych. - Nawozy naturalne oraz organiczne stosowane na gruntach ornych powinny być przykryte lub wymieszane z glebą nie później niż następnego dnia po ich zastosowaniu, z wyjątkiem nawozów stosowanych na użytkach zielonych. - Nawozy naturalne stosowane są w odległości co najmniej 20 m od strefy wód (tj. strefy ochronnej źródeł, ujęć wody, brzegu zbiorników oraz cieków wodnych, kąpielisk itp.). <p>Przestrzegany jest zakaz stosowania nawozów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na glebach zalanych wodą lub przykrytych śniegiem lub zamrażniętych, - bez względu na przebieg pogody i stan gleby w okresie od początku grudnia do końca lutego, z wyjątkiem upraw pod osłonami, - naturalnych w postaci płynnej w całym okresie wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi (np. warzywa, owoce jagodowe), - naturalnych w postaci płynnej oraz mineralnych azotowych na glebach bez okrywy roślinnej, położonych na polach o nachyleniu większym niż 10%, - naturalnych w postaci stałej podczas wegetacji roślin z wyjątkiem trwałych użytków zielonych i wieloletnich upraw polowych. 	
<p style="text-align: center;">5</p> <p>Dyrektywa siedliskowa- dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory</p>	<p>Celem dyrektywy dotyczącej ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory jest ochrona przyrody na terenie Unii Europejskiej, która wymaga od państw członkowskich ustanowienia specjalnych obszarów ochrony siedlisk, gdzie siedliska będą utrzymywane w stanie nie gorszym od obecnego.</p> <p><u>Lista wymogów</u></p>	<p><u>Dotyczy</u> - rolników, których gospodarstwo rolne lub jego część jest położone na obszarze NATURA 2000. W przypadku, gdy na obszarze Natura 2000 jest położona część</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Rolnik jest zobowiązany do przestrzegania wymagań wynikających z planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla obszarów NATURA 2000 w zakresie dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin oraz gatunków zwierząt. • Zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 <p>Powyższy zakaz nie dotyczy rolnika, który realizuje działanie po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 34 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, mogą być realizowane jeżeli została wydana odpowiednia decyzja administracyjna. • Przestrzega się zakazu umyślnego zrywania, niszczenia i uszkodzania oraz zbioru roślin objętych ochroną. 	<p>gospodarstwa rolnego, wymóg obowiązuje w stosunku do tej części.</p>
		<p>Dotyczy - rolników, którzy realizują działania lub przedsięwzięcia, mogące znacząco lub znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub na obszar Natura 2000</p>
		<p>Dotyczy – wszystkich rolników</p>
<p>6 Dyrektywa Rady 2008/71/WE z dnia 15 lipca 2008 r. w sprawie identyfikacji i rejestracji świń</p>	<p>Celem dyrektywy jest przestrzeganie przez rolników posiadających świnię, przepisów z zakresu ich identyfikacji i rejestracji.</p> <p><u>Lista wymogów</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolnik posiada numer siedziby stada (nie dotyczy posiadacza zwierzęcia utrzymującego nie więcej niż jedną świnię, z przeznaczeniem na własne potrzeby). - Rolnik prowadzi aktualną księgę rejestracji świń dokonując wpisów do tej księgi w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu. Księga rejestracji świń w formie papierowej powinna być prowadzona zgodnie z wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz. - Rolnik obowiązany jest do udostępniania osobie upoważnionej do dokonywania czynności kontrolnych: pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli, dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, danych informatycznych. - Dane zawarte w księdze rejestracji świń przechowywane są przez okres 3 lat od dnia utraty posiadania zwierzęcia. - Rolnik jest obowiązany oznakować świnię bezzwłocznie, a w każdym przypadku przed opuszczeniem przez świnię siedziby stada, za pomocą kolczyka założonego na lewą małżowinę uszną lub tatuażu umieszczonego w sposób czytelny i trwałe w obu małżowinach 	<p>Dotyczy - rolników posiadających świnię</p>

	<p>usznym świnie albo na jej grzbiecie, zawierających numer identyfikacyjny zwierzęcia gospodarskiego.</p>	
<p>7 Rozporządzenie (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97</p>	<p>Rozporządzenie określa wymogi, z zakresu identyfikacji i rejestracji bydła. <u>Lista wymogów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolnik posiada numer siedziby stada. - Rolnik prowadzi aktualną księgę rejestracji bydła dokonując wpisów do tej księgi w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu. - Posiadacze bydła zgłaszają fakt urodzenia, śmierci oraz przewozu bydła z siedziby stada wraz z datami tych zdarzeń kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie do 7 dni od dnia nastąpienia tego zdarzenia. - W siedzibie stada wszystkie sztuki bydła posiadają paszporty zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie wzoru paszportu. W paszporcie zamieszcza się wymagane dane natychmiast po przywiezieniu zwierzęcia do hodowli i bezpośrednio przed jego wywiezieniem. - Rolnik obowiązany jest przedstawiać, na żądanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz organom Inspekcji Weterynaryjnej, informacje dotyczące pochodzenia, identyfikacji lub przeznaczenia bydła. - Rolnik prowadzi księgę rejestracji bydła w formie papierowej lub w formie elektronicznej i przechowuje dane zawarte w księdze rejestracji bydła, przez okres 3 lat od dnia utraty posiadania zwierzęcia. - Księga rejestracji bydła w formie papierowej powinna być prowadzona zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz. Księga rejestracji bydła jest udostępniana przez rolnika na żądanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych. - W siedzibie stada wszystkie sztuki bydła są znakowane poprzez umieszczenie na obu uszach kolczyków w terminie 7 dni - od dnia urodzenia lub dnia kontroli granicznej w przypadku bydła przywożonego z państwa trzeciego (z wyłączeniem gdy miejscem przeznaczenia jest rzeźnia a uboju dokona się w terminie 20 dni od czasu przejścia takiej kontroli), jednak nie później niż do dnia 	<p>Dotyczy - rolników posiadających bydło</p>

	<p>opuszczenia siedziby stada, w którym się urodziły. Zwierzę pochodzące z innego państwa członkowskiego zachowuje swoje oryginalne kolczyki.</p>	
<p>8 Rozporządzenie Rady (WE) nr 21/2004 z dnia 17 grudnia 2003 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji zwierząt z gatunku owiec lub kóz i zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1782/2003 i Dyrektywy 92/102/EWG i 64/432/EWG</p>	<p>Rozporządzenie określa wymogi, z zakresu identyfikacji i rejestracji owiec i kóz.</p> <p><u>Lista wymogów</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolnik posiada numer siedziby stada. - Rolnik prowadzi aktualną księgę rejestracji stada owiec lub księgę rejestracji kóz dokonując wpisów do tej księgi w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu. - Rolnik prowadzi księgę rejestracji owiec lub księgę rejestracji kóz w formie papierowej lub w formie elektronicznej i przechowuje dane zawarte w księdze rejestracji owiec lub księdze rejestracji kóz, przez okres 3 lat od dnia utraty posiadania zwierzęcia. - Księga rejestracji owiec lub księga rejestracji kóz w formie papierowej powinna być prowadzona zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz. Księga rejestracji owiec lub księga rejestracji kóz jest udostępniana przez rolnika na żądanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych. - Rolnik dostarcza, na żądanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub organów Inspekcji Weterynaryjnej, wszystkie informacje na temat pochodzenia, identyfikacji i ewentualnego miejsca przeznaczenia owiec lub kóz, które hodowca posiadał, przechowywał, transportował, sprzedawał lub poddawał ubojowi w okresie trzech ostatnich lat. - W siedzibie stada wszystkie sztuki owiec lub kóz są właściwie znakowane za pomocą kolczyków, w terminie 6 miesięcy od dnia urodzenia lub 14 dni od dnia przeprowadzenia kontroli granicznej w przypadku owiec lub kóz przywożonych z państwa trzeciego (z wyłączeniem przypadku, gdy miejscem przeznaczenia jest rzeźnia a ubój został dokonany w terminie 5 dni roboczych od dnia kontroli granicznej), nie później niż do dnia opuszczenia siedziby stada, w którym się urodziły. Zwierzę pochodzące z innego państwa członkowskiego zachowuje swoje oryginalne oznakowanie. - W przypadku przewozu owiec i kóz w obrębie terytorium państwa zwierzętom tym towarzyszą dokumenty przewozowe, które powinny być zgodne ze wzorem rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju 	<p><u>Dotyczy</u> - rolników posiadających owce lub kozy</p>

	<p>Wsi z dnia 19 lipca 2005 r. w sprawie wzoru dokumentu przewozowego dla owiec i kóz oraz powinny być przechowywane przez okres nie krótszy niż 3 lata od dnia przewozu zwierząt do miejsca przeznaczenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kopie dokumentów przewozowych dla owiec i kóz są dostarczane przez rolnika na żądanie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa lub organów Inspekcji Weterynaryjnej. - Spisu owiec lub kóz dokonuje się w stadzie co najmniej raz na 12 miesięcy, nie później jednak niż w dniu jesiennego przeglądu stada. 	
--	---	--

***OBSZARY SZCZEGÓLNIENIE NARAŻONE NA ZANIECZYSZCZENIA AZOTANAMI POCHODZENIA ROLNICZEGO - OSN** - w ramach wdrażania Dyrektywy Azotanowej w 2009 r., obecnie w Polsce wyznaczonych zostało 19 obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód należy ograniczyć. Obszary te zajmują 1,49 % powierzchni kraju. OSN zostały umocowane prawnie za pomocą rozporządzeń dyrektorów poszczególnych regionalnych zarządów gospodarki wodnej - RZGW. Obszary te zostały wyznaczone na okres 4 lat.

OBSZAR B – ZAKRES OBOWIĄZKÓW OBJĘTY POSZCZEGÓLNYMI PRZEPISAMI:

Oznaczenie SMR Akt prawa unijnego	Obszar regulacji	Kto zobowiązany do przestrzegania
<p style="text-align: center;">9</p> <p>Dyrektywa Rady 91/414/EWG z dnia 15 lipca 1991 r. dotyczącej wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin.</p>	<p>Celem tej dyrektywy jest zobowiązanie państw członkowskich do ustanowienia zasad wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin.</p> <p>Lista wymogów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosowania wyłącznie środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu , - stosowania środków ochrony roślin wyłącznie zgodnie z etykietą – instrukcją stosowania, ściśle z podanymi w niej zaleceniami, oraz w taki sposób, aby nie dopuścić do zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska, - przechowywania środków ochrony roślin zgodnie z zaleceniami zawartymi na etykiecie - instrukcji stosowania, - prowadzenia ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin, - zapewnienia, aby osoba wykonująca zabiegi przy użyciu środków ochrony roślin w produkcji rolnej posiadała aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin w Rzeczypospolitej Polskiej lub ukończyła, nie wcześniej niż 5 lat przed wykonaniem zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin w innym państwie członkowskim, państwie członkowskim Europejskiego 	<p>Dotyczy – rolników stosujących środki ochrony roślin</p>

	<p>Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, albo państwie, które zawarło ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi umowę regulującą swobodę przedsiębiorczości, na podstawie przepisów obowiązujących w tym państwie i posiada zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosowania środków ochrony roślin sprzętem sprawnym technicznie, który użyty zgodnie z przeznaczeniem nie spowoduje zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska. 	
<p>10 Dyrektywa Rady 96/22/WE z dnia 29 kwietnia 1996 r. dotycząca zakazu stosowania w gospodarstwach hodowlanych niektórych związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i β-agonistycznym i uchylająca dyrektywy 81/602/EWG, 88/146/EWG oraz 88/299/EWG</p>	<p>Celem dyrektywy jest ochrona zdrowia publicznego poprzez zachowanie okresów karencji i zakazów podawania zwierzętom, z których pozyskuje się mięso i produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi, środków niebezpiecznych dla konsumentów.</p> <p><u>Lista wymogów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zakaz podawania zwierzętom gospodarskim, zwierzętom dzikim utrzymywanym przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie oraz zwierzętom akwakultury, substancji o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, z uwzględnieniem odstępstw o których mowa w art. 65 i art. 68 ust. 1, - zakaz utrzymywania w gospodarstwie zwierząt akwakultury, w których organizmie znajdują się lub u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, z wyłączeniem przypadków, gdy stwierdzono, że substancje te podawano zgodnie z art. 65 i 67 tej ustawy, - zakaz umieszczania na rynku lub uboju zwierząt gospodarskich lub zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie, w których organizmach znajdują się lub, u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, z wyłączeniem przypadków, gdy stwierdzono, że substancje te podawano zgodnie z art. 65 i 67 oraz w przypadku przewidzianym w art. 71 ust. 2 tej ustawy, - zakaz umieszczania na rynku i przetwarzania mięsa zwierząt gospodarskich lub zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie i zwierząt akwakultury, w których organizmach znajdują się lub u których wykryto substancje, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, z wyłączeniem przypadków, gdy stwierdzono, że substancje te podawano zgodnie z art. 65 i 67 tej ustawy, - obowiązek przechowywania dokumentacji leczenia zwierząt, przez 	<p><u>Dotyczy</u> - rolników posiadających zwierzęta gospodarskie</p>

	<p>5 lat od daty dokonania w niej ostatniego wpisu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakaz posiadania i przechowywania w gospodarstwie produktów leczniczych weterynaryjnych zawierających substancje o działaniu beta-agonistycznym, które mogą być stosowane w celu przyspieszenia porodu, oestradiol 17β lub jego pochodne estropodobne, - zakaz podawania w postaci zastrzyków substancji, o których mowa w art. 65 ust. 1 pkt 2 lit. b, zwierzętom hodowlanym włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych, - zakaz poddawania ryb zabiegom zmiany płci, powyżej 3 miesiąca życia z uwzględnieniem odstępstw o których mowa w art. 68 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, - zakaz wykonywania czynności zootechnicznych na zwierzętach przeznaczonych do chowu lub hodowli włącznie ze zwierzętami reprodukcyjnymi, które nie będą dalej wykorzystywane do celów rozplodowych, - zakaz umieszczania na rynku mięsa lub innych produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego, pochodzących ze zwierząt lub od zwierząt, którym były podawane substancje o działaniu estrogenym, androgennym lub gestagennym, jeżeli przed dokonaniem uboju zwierzęcia nie był przestrzegany okres karencji wymagany dla wydalenia z jego organizmu produktów leczniczych weterynaryjnych. 	
<p style="text-align: center;">11</p> <p>Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds.</p>	<p>Celem rozporządzenia dotyczącego prawa żywnościowego jest zachowanie bezpieczeństwa żywności i pasz.</p> <p><u>Lista wymogów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymóg zabraniający rolnikowi wprowadzania na rynek żywności, która jest szkodliwa dla zdrowia lub nie nadaje się do spożycia przez ludzi, - wymóg zabraniający wprowadzania na rynek paszy niebezpiecznej dla zwierząt i stosowania jej w żywieniu zwierząt 	<p>Dotyczy - wszystkich rolników</p>

<p>Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności art. 14, 15, art. 17 ust. 1, 18,19,20</p>	<p>Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych – art. 4 ust.1 oraz załącznik I część A sekcja II pkt 4 lit. g, h, j, pkt 5 lit. f, h, pkt 6, sekcja III pkt 8 lit. a, b, d, e oraz pkt 9 lit. a, c.</p> <p><u>Lista wymogów:</u></p> <p>Na tej podstawie wprowadzono wymogi, zgodnie z którymi rolnik będzie obowiązany do:</p> <ul style="list-style-type: none">- postępowania z odpadami i substancjami niebezpiecznymi w taki sposób, aby uniemożliwić zanieczyszczenie produktów pochodzenia zwierzęcego lub produktów roślinnych,- zapobiegania występowaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych przenoszonych na ludzi wraz z żywnością, w tym poprzez zgłaszanie podejrzenia takich chorób właściwym organom i podejmowanie środków ostrożności przy przyjmowaniu nowych zwierząt,- stosowania: dodatków do pasz zgodnie z odnośnym ustawodawstwem zawartym w rozporządzeniu (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 sierpnia 2003 r. w sprawie dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt (Dz. Urz. UE L 268 z 18.10.2003, str. 29; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 40, str. 238) oraz ustawą z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.) oraz zgodnie z informacjami zamieszczonymi na opakowaniu lub etykiecie dołączonej do tego opakowania, produktów leczniczych weterynaryjnych zgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii, środków ochrony roślin i produktów biobójczych zgodnie z oznakowaniem lub etykietą – instrukcją stosowania,- posiadania dokumentacji dotyczącej: wszelkich odpowiednich sprawozdań (raportów) na temat przeprowadzonych kontroli zwierząt lub produktów pochodzenia zwierzęcego, rodzaju i pochodzenia paszy podawanej zwierzętom, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych produktów leczniczych podawanych zwierzętom oraz dat ich podawania i okresów karencji, wyników analiz próbek pobranych z roślin lub od zwierząt lub innych próbek pobranych dla celów diagnostycznych istotnych ze względu na zdrowie ludzi, stosowania środków ochrony roślin i produktów biobójczych,- podejmowania odpowiednich czynności zaradczych określonych w zaleceniach pokontrolnych, wynikających z przeprowadzonych kontroli urzędowych;	<p><u>Dotyczy</u> - wszystkich rolników</p>
---	--	--

	<p>Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego - art. 3 ust. 1 oraz załącznik III sekcja IX rozdział 1 część I pkt 1 lit. b – e, pkt 2 – 5, część II pkt A, pkt B ppkt 1 lit. a, d, ppkt 2, ppkt 4, załącznik III sekcja X rozdział 1 pkt 1.</p> <p><u>Lista wymogów:</u></p> <p>Rolnik jest obowiązany:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnić, żeby surowe mleko lub siara pochodziły od zwierząt, które spełniają wymagania załącznika III sekcja IX rozdział 1 część I pkt 1 pkt b-e oraz pkt 2 rozporządzenia nr 853/2004, z uwzględnieniem odstępstw i zakazów, o których mowa w załączniku III sekcji IX rozdziale 1 część I pkt 3 i 4 tego rozporządzenia (57), - do odizolowania zwierząt zakażonych lub podejrzanych o zakażenie którąkolwiek z chorób, o których mowa w załączniku III sekcji IX rozdziale 1 części I pkt. 1 lub 2 rozporządzenia nr 853/2004 r., w celu uniknięcia negatywnego wpływu na surowe mleko lub siarę pozyskiwane od zwierząt zdrowych, - do przestrzegania w gospodarstwie, w którym jest produkowane surowe mleko lub siara z przeznaczeniem do wprowadzenia na rynek, warunków, które dotyczą pomieszczeń i wyposażenia, o których mowa w załączniku III sekcji IX rozdział 1 część II pkt A rozporządzenia nr 853/2004, higieny podczas udoju, przechowywania i transportu, o których mowa w załączniku III sekcji IX rozdział 1 część II pkt B ppkt 1 lit. a, d, ppkt 2 i 4 rozporządzenia nr 853/2004, - jeżeli produkuje jaja, do przechowywania ich do czasu sprzedaży tak aby były: czyste, suche, wolne od obcych zapachów, skutecznie zabezpieczone przed wstrząsami i bezpośrednim działaniem promieni słonecznych; 	<p>Dotyczy - wszystkich rolników</p>
	<p>Rozporządzenie (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 stycznia 2005 r. ustanawiające wymagania dotyczące higieny pasz - art. 5 ust. 1 oraz załącznik I część A sekcja I pkt 4 lit. e oraz g, sekcja II pkt 2 lit. a, b, e, art. 5 ust. 5 oraz załącznik III pkt 1 i 2, a także art. 5 ust. 6.</p> <p><u>Lista wymogów:</u></p> <p>Rolnik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - będący podmiotem działającym na rynku pasz jest obowiązany do przechowywania i przewożenia odpadów oraz substancji niebezpiecznych oddzielnie i bezpiecznie zapobiec sposób 	<p>Dotyczy - wszystkich rolników</p>

	<p>zapobiegający niebezpieczeństwu zanieczyszczenia, uwzględniania wyników wszelkich stosownych analiz próbek produktów pierwotnych lub innych próbek istotnych dla bezpieczeństwa pasz,</p> <ul style="list-style-type: none"> - jest obowiązany do przechowywania oraz dystrybuowania w gospodarstwie pasz zgodnie z wymaganiami o których mowa w załączniku III pkt 1 i 2 rozporządzenia nr 183/2005, - jest obowiązany do zaopatrywania się i stosowania pasz pochodzących wyłącznie z zakładów zarejestrowanych lub zatwierdzonych zgodnie z rozporządzeniem nr 183/2005, - będący podmiotem działającym na rynku pasz jest obowiązany do prowadzenia w gospodarstwie dokumentacji dotyczącej: każdego przypadku zastosowania środków ochrony roślin oraz produktów biobójczych, stosowania nasion zmodyfikowanych genetycznie, źródła i ilości paszy w każdej partii przyjmowanej, a także przeznaczenia i ilości paszy w każdej partii wydawanej; 	
	<p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 470/2009 z dnia 6 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowe procedury określania maksymalnych limitów pozostałości substancji farmakologicznie czynnych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 2377/90 oraz zmieniające dyrektywę 2001/82/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (UE) nr 37/2010 z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie substancji farmakologicznie czynnych i ich klasyfikacji w odniesieniu do maksymalnych limitów pozostałości w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego, zwanego dalej „rozporządzeniem Komisji nr 37/2010”, które zastąpiły rozporządzenie (WE) nr 2377/90 z dnia 26 czerwca 1990 r. ustanawiające wspólnotową procedurę dla określania maksymalnego limitu pozostałości weterynaryjnych produktów leczniczych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego.</p> <p><u>Lista wymogów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego, maksymalnych lub tymczasowych maksymalnych limitów pozostałości substancji farmakologicznie czynnych stosowanych w weterynaryjnych produktach leczniczych zgodnie z wykazem w tabeli 1 w załączniku do rozporządzenia Komisji nr 37/2010, - zakazu stosowania substancji określonych w tabeli 2 w załączniku do rozporządzenia Komisji nr 37/2010; 	<p>Dotyczy - rolników posiadających świnie</p>

<p style="text-align: center;">12</p> <p>Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego przepisy dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii</p>	<p>Celem rozporządzenia jest zapobieganie, kontrola i zwalczanie przenośnych gąbczastych encefalopatii (TSE)</p> <p><u>Lista wymogów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolnik jest obowiązany niezwłocznie powiadomić organ Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia TSE u zwierząt oraz współpracować z właściwymi władzami w prowadzeniu badań epidemiologicznych mających na celu zwalczanie TSE. - W szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • zabrania się karmienia przeżuwaczy białkiem pochodzenia zwierzęcego, w tym paszami zawierającymi takie białka, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w załączniku IV do rozporządzenia nr 999/2001, • zabrania się karmienia zwierząt hodowlanych innych niż przeżuwacze, z wyjątkiem mięsożernych zwierząt futerkowych, białkami pochodzenia zwierzęcego, o ile rolnik nie posiada odpowiedniej decyzji powiatowego lekarza weterynarii oraz z zastrzeżeniem odstępstw określonych w załączniku IV do rozporządzenia nr 999/2001, • nakazuje się postępowanie z paszami zawierającymi białka, o których mowa w załączniku IV do rozporządzenia, w sposób uniemożliwiający zanieczyszczenie pasz dla przeżuwaczy takimi białkami, • nakazuje się niezwłocznie powiadomić organ Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia TSE u posiadanych przez niego zwierząt, • nakazuje się, w przypadku podejrzenia wystąpienia TSE, pozostawienie zwierząt z gatunków wrażliwych w miejscu ich przebywania, • nakazuje się przestrzeganie nakazów i zakazów wynikających z decyzji wydanej przez powiatowego lekarza weterynarii oraz współdziałanie przy zwalczaniu TSE, • zakazuje się wprowadzania na rynek, wywożenia oraz przywożenia bydła, owiec lub kóz, ich nasienia, zarodków i komórek jajowych niespełniających wymagań, o których mowa w załączniku, o których mowa w załączniku VIII i IX do rozporządzenia nr 999/2001, przy czym żywym zwierzętom oraz 	<p>Dotyczy - wszystkich rolników utrzymujących zwierzęta gospodarskie</p>
---	---	--

	<p>ich zarodkom i komórkom jajowym powinny towarzyszyć odpowiednie świadectwa zdrowia zwierząt wymagane przez przepisy Wspólnoty zgodnie z art. 17 rozporządzenia nr 999/2001, a w przypadku przywozu z art. 18 tego rozporządzenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> zakazuje się wprowadzania na rynek potomstwa pierwszego pokolenia, nasienia, zarodków i komórek jajowych zwierząt podejrzanych lub u których potwierdzono TSE w okresie, o którym mowa w załączniku VIII w rozdziale B do rozporządzenia nr 999/2001. 	
<p>13 Dyrektywa Rady 85/511/EWG z dnia 18 listopada 1985 r. wprowadzająca środki wspólnotowe w sprawie zwalczania pryszczycy, która została zastąpiona dyrektywą Rady 2003/85/WE z dnia 29 września 2003 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania pryszczycy, uchylającą dyrektywę 85/511/EWG i decyzje 89/513/EWG i 91/665/EWG oraz zmieniającą dyrektywę 92/46/EWG, jest zwalczanie pryszczycy.</p>	<p>Celem Dyrektywy jest zwalczanie pryszczycy</p> <p>Lista wymogów:</p> <ul style="list-style-type: none"> rolnik jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o podejrzeniu wystąpienia pryszczycy u posiadanych przez niego zwierząt, w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia pryszczycy, rolnik jest obowiązany do pozostawienia zwierząt, które posiada, w miejscu ich przebywania i nie wprowadzania tam innych zwierząt. 	<p>Dotyczy - wszystkich rolników utrzymujących zwierzęta gospodarskie</p>
<p>14 Dyrektywa Rady 92/119/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. wprowadzająca ogólne wspólnotowe środki zwalczania niektórych chorób zwierząt i szczególne środki odnoszące się do choroby pęcherzykowej świń</p>	<p>Celem Dyrektywy jest zwalczanie choroby pęcherzykowej świń.</p> <p>Lista wymogów:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rolnik jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o podejrzeniu wystąpienia jednej z chorób wymienionych w załączniku I do dyrektywy Rady 92/119/EWG. 	<p>Dotyczy - wszystkich rolników utrzymujących zwierzęta gospodarskie</p>
<p>15 Dyrektywa Rady 2000/75/WE z dnia 20 listopada 2000 r. ustanawiająca przepisy szczególne dotyczące kontroli i zwalczania choroby niebieskiego</p>	<p>Celem Dyrektywy jest zwalczanie choroby niebieskiego języka.</p> <p>Lista wymogów:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rolnik jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, 	<p>Dotyczy - wszystkich rolników utrzymujących zwierzęta gospodarskie</p>

Departament Płatności Bezpośrednich MRiRW

języka	prezydenta miasta) o podejrzeniu wystąpienia choroby niebieskiego języka.	
---------------	---	--